

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 มีความมุ่งหมายของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวนตามเพศ วุฒิการศึกษา และอาชีพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำนวน 626 คน ทำการสุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 238 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert) จำนวน 32 ข้อ เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .20-.83 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 238 ฉบับ ปรากฏว่า แบบสอบถามที่แจกไปได้รับคืน และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 238 ฉบับ คิดเป็น 100% การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล

ยกรวณด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมประชุม ปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาว่าสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น ร่วมให้ข้อเสนอแนะการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา และร่วมนิเทศตรวจเยี่ยมห้องเรียนของสถานศึกษา

1.2 ด้านการบริหารบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมส่งเสริมการปฏิบัติตามระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการดำเนินการทางวินัยของบุคลากร ร่วมส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพ และร่วมรายงานผลการดำเนินงานของบุคลากรของสถานศึกษาเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมประสานกับชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชน ในการระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการศึกษา ร่วมจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และร่วมเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเพื่อเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสำเร็จ ร่วมสนับสนุนเงินทุนในการปรับปรุง ข่อมแซมอาคารสถานที่ของสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาสังคมแก่นักเรียน เช่น ความเป็นประชาธิปไตยต่อต้านยาเสพติด ด้านภัยเอดส์ เป็นต้น

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ได้แก่ ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ยกเว้นด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกอาชีพ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารวิชาการ และด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีประเด็นอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านบึง

“มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล ยกเว้นด้านการบริหารงบประมาณ อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 25) การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลง การบริหารโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร โรงเรียนควร ได้นำหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ที่เปิด โอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบและร่วมตัดสินใจในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของและร่วมจัดการศึกษาให้มากขึ้น ซึ่งจะสามารถตอบสนองความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องสร้างความเข้มแข็งในการบริหาร โรงเรียนได้อย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนนท์, 2546, หน้า 3) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กนกวรรณ บุญปลูก (2546) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนรัตนธิเบศร์ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนรัตนธิเบศร์ อำเภอมือง จังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านงานการบริหารและการจัดการ ด้านงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ด้านงานบุคลากร ด้านงานอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ และด้านงานความสัมพันธ์ชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย เทอดศักดิ์ จันเสวี (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน โรงเรียนเขตเทศบาลตำบลจอมทอง อำเภอมือง จังหวัด

เจียงใหม่ พบว่า ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย ประยูร จันทร์เดช (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุโณทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุโณทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย ชนาชัย ภูมาต (2547) ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา โรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย ภัทราภรณ์ นันทวงศ์ (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัย ประพัฒน์ กังวานพนิชย์ (2550) ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและด้านการบริหารงานบุคคล

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมประชุม ปรึกษาหารือและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรที่ใช้จัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาว่าสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และท้องถิ่นร่วมให้ข้อเสนอแนะการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา และร่วมนิเทศตรวจสอบห้องเรียนของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานวิชาการ เป็นภารกิจหลักที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยมุ่งส่งเสริมให้ชุมชนและสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพ การจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ สามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่ายเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนั้นผู้บริหารควรต้องเปิดโอกาสให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เข้มแข็งเป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประพัฒน์ กังวานพนิชย์ (2550) ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านวิชาการ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ การมีส่วนร่วมติดตามประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมกำหนดเป็นเป้าหมายของการดำเนินงานของสถานศึกษาและมีส่วนร่วมนิเทศตรวจเยี่ยมห้องเรียนของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย ชำนาญ เปรมประเสริฐ (2546) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า การปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย เทอดศักดิ์ จันเสวี (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนเขตเทศบาล ตำบลจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการเรียนรู้ พบว่าการมีส่วนร่วมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ด้านการบริหารบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมส่งเสริมการปฏิบัติตามระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมและการดำเนินการทางวินัยของบุคลากร ร่วมส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้า และมั่นคงในอาชีพ และร่วมรายงานผลการดำเนินงานของบุคลากรของสถานศึกษาเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดระบบกลไก วิธีการและการดำเนินการในห้องกึ่งคณะบุคคล ชุมชนหรือสถาบันต่าง ๆ ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยให้ผสมผสานเชื่อมโยงกับหน่วยงานและองค์คณะบุคคลที่เกี่ยวข้อง การสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง ให้ทีมงานหรือคณะทำงานเข้ามามีส่วนร่วมหรือประสานและบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ กับองค์คณะบุคคลหรือชุมชนภายนอกด้วยการพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพในเรื่องต่าง ๆ เช่น ทักษะการจัดประชุม การวิเคราะห์ด้วยเหตุผล การสร้างฉันทานุมัติ และความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และการศึกษา มีความสำคัญและทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัย ทิพย์อักษรณ์ มาศจันทร์ (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคลของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรมของครู และบุคลากรทางการศึกษา การเสริมสร้าง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ การประเมินผลการปฏิบัติงานของครู และบุคลากรทางการศึกษาด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับงานวิจัย ประพัฒน์ ก้งวานพณิช (2550) ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ มีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพ มีส่วนร่วมและพิจารณาครูภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ทำหน้าที่สอนในวิชาที่เหมาะสม มีส่วนร่วมรายงานผลการดำเนินงานของบุคลากรของสถานศึกษาเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย สอดคล้องกับงานวิจัย ภูรินทร์ นิยมนา (2550) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก พบว่า การจัดทำงบประมาณสนับสนุนพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา การเสนอแนะวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อทำการสอนในบางวิชาและการประชาสัมพันธ์ผลงานการบริหารบุคคลให้ท้องถิ่นได้ทราบ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย บุญเกิด สัทธิ (2548) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษาอำเภอเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ควรพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน เช่น การวางแผนอัตราค่าจ้าง การสรรหาบุคลากร การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนขึ้นเงินเดือนหรือการดำเนินการทางวินัย สอดคล้องกับงานวิจัย ชำนาญ เปรมประเสริฐ (2546, หน้า 62) ศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสระแก้ว พบว่า การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัย ยรรยง แก่นสาร (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารโรงเรียนของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดระยอง พบว่า ด้านบุคลากร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ร่วมประสานกับชุมชน องค์การภาครัฐและเอกชน ในการระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการศึกษา ร่วมจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนความพร้อมในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา และร่วมเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการรายงานผล

การดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาเพื่อเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงานด้านนี้เป็นเงินงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรให้ทันปีงบประมาณ ดังนั้นจึงเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมาย ข้อบังคับ ซึ่งเป็นงานเร่งด่วนที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามโครงการหรือกิจกรรมการดำเนินงานในโรงเรียนให้สอดคล้องกับแผนงบประมาณที่ได้วางไว้เพื่อให้ทันต่อการใช้งบประมาณประจำปีงบประมาณนั้น ๆ การให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในด้านนี้จึงค่อนข้างมีขีดจำกัดพอสมควร ส่วนใหญ่เป็นการรายงานการเงิน งบประมาณ รายรับ-รายจ่ายต่อที่ประชุมผู้ปกครองนักเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง สอดคล้องกับงานวิจัย ประพัฒน์ กังวานพลิชย์ (2550) ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาอำเภอบ่อทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านงบประมาณ โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับน้อย โดยเรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ มีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการบริหารการเงิน การบัญชีและพัสดุ และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ให้ความร่วมมือ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดผลสำเร็จ ร่วมสนับสนุนเงินทุนในการปรับปรุง ซ่อมแซมอาคารสถานที่ของสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการดำเนินการจัดกิจกรรมแก้ปัญหาสังคมแก่นักเรียน เช่น ความเป็นประชาธิปไตย ต่อต้านยาเสพติด ด้านภัยเอดส์ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการบำรุง รักษา ปรับปรุง ซ่อมแซม รื้ออาคารสถานที่ เป็นการสร้างความรัก ห่วงแหน การเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจ รวมถึงการรับฟังข้อเสนอแนะการดูแลอาคารสถานที่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้เรียนและผู้รับบริการ ร่วมกันประสานงานในทุก ๆ ด้าน รวมถึงสรรหาผู้แทนผู้ปกครอง เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ปกครองในการแจ้งข้างกร่องทางการศึกษาให้กับสถานศึกษารวมถึงเรื่องเร่งด่วน ช่วยเป็นประชาสัมพันธ์ที่ดีให้แก่สถานศึกษา ตลอดจนได้ความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนไปในตัวด้วย สอดคล้องกับงานวิจัย ประพัฒน์ กังวานพลิชย์ (2550) ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาอำเภอบ่อทอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เรียงคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ดังนี้ มีส่วนร่วมจัดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารของชุมชนนำไปพัฒนาตนเองและท้องถิ่น มีส่วนร่วมรายงานผลการดำเนินงานของบุคลากรของสถานศึกษาเสนอต่อสาธารณชนอย่างเปิดเผย

และมีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาอาคารและสถานที่ของสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัย ทิพย์ภาภรณ์ มาศจันทร์ (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของครูในอำเภอ สอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน บ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารเริ่มให้ความสำคัญกับเพศหญิงให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนมากพอ ๆ กับ เพศชาย เพราะเพศไม่ได้เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการทำงาน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 30 ได้กล่าวว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและ ได้รับ ความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ งานวิจัย อธิติเดช สิริจันทร์ (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนในเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารวิชาการในโรงเรียนเขตตำบลท่ากระดาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 จำแนกตามเพศของครูผู้สอน โดยรวมและ รายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับงานวิจัย ทิพย์ภาภรณ์ มาศจันทร์ (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียน ครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต 2 เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหาร โรงเรียนของครูในอำเภอสอยดาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 2 จำแนกตามเพศของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัย รุ่งทิพย์ ตั้งพานิชวงศ์ (2551) ศึกษาการมีส่วนร่วมของ ครูผู้สอน ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ปกครองนักเรียนในการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสิงห์บุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ งานวิจัย ปาร์ค (Prakc, 1986) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มี ส่วนร่วมโดยใช้แบบการตัดสินใจ ตามแนวคิดของ วรูม และแยตตอน (Vroom & Yetton, 1973) ผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารเพศหญิงและเพศชายใช้แบบการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียน บ้านบึง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกตาม วุฒิการศึกษา พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ได้แก่ ด้านการบริหาร วิชาการ ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารงบประมาณ ยกเว้นด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ระดับการศึกษากับการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษามีความสัมพันธ์กันเพราะการศึกษาทำให้คนเกิดการพัฒนาทั้งด้านความคิด

การมองโลก ทำให้มองกว้าง คิดไกล ใฝ่ดี มีคุณธรรม รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม มีวิจักษณ์ญาณที่ดี มีคุณภาพ สามารถเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อของบุคคลได้ ดังนั้นสังคม จึงคาดหวังกับบุคคลที่ได้รับการศึกษามากให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าคนที่มีการศึกษาน้อย (บพิตร ออมโรสง, 2546, หน้า 47-48) สอดคล้องกับงานวิจัย เอื้อจิต หงวนเสงี่ยม (2547) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่ การศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวม จำแนกตามวุฒิ การศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาในระดับสูงกว่าระดับประถมศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่า ระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย กนกวรรณ บุญปลูก (2550) ทำการศึกษาการมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนรัตนธิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี พบว่าเมื่อ เปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาไม่สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายมีส่วนร่วมในด้านงานบุคลากรสูงกว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษานอปริญญาหรือเทียบเท่า สอดคล้องกับงานวิจัย สรเพชร วงศ์เพ็ง (2546) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ประธานกรรมการและปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความต้องการการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สอดคล้องกับงานวิจัย ประยูร จันทร์เดช (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอรุโณทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน พบว่าความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วม แตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อกิจการของสถานศึกษา และด้าน การปฏิบัติตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยระเบียบทางการศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะผู้ปกครองที่มี วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปมีประสบการณ์ระดมทรัพยากรเพื่อ จัดการศึกษา เช่น การเป็นเครือข่ายผู้ปกครอง การเป็นสมาชิกชมรม สมาคมของกิจกรรมได้

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน บ้านอิง “มนูญวิทยาการ” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 จำแนกอาชีพ พบว่าในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารบุคคลและด้านการบริหารงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารทั่วไป แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ มีโอกาสรับรู้

ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องได้ดีกว่าอาชีพอื่น อีกทั้งเข้าใจระบบทางสังคมได้ดีกว่า จึงมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้มากกว่า รวมไปถึงเวลาที่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัย ภัทรารักษ์ นันทวงศ์ (2545) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครลำปาง พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพรับราชการ รับจ้าง ค้าขาย เกษตรกร และแม่บ้าน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัย ประยูร จันทร์เดช (2549) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอรัญนฤทัย สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน พบว่า อาชีพรับราชการและอาชีพอื่น ๆ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามที่กำหนด ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบทางการศึกษา ด้านการส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อกิจกรรมของสถานศึกษาและด้านการให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัย ธนาชัย ภูมาต (2547) ศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านโป่งบริหารธุรกิจ-เทคโนโลยี จังหวัดราชบุรี พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองของนักเรียนที่มีอาชีพรับราชการและอาชีพรับจ้าง มีความต้องการการมีส่วนร่วมสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพเกษตรกร โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ส่วนด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารทั่วไปแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ด้านการบริหารวิชาการ ควรให้ผู้ปกครองร่วมกำหนดแนวทางพัฒนาวิชาการของสถานศึกษา ร่วมติดตามประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และร่วมกำหนดแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นแผนงาน โครงการ การติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่กำหนด

1.2 ด้านการบริหารบุคคล ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมเสนอแนะวิธีพิจารณาความดีความชอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา ร่วมพิจารณาและสรรหาบุคลากรของสถานศึกษา และเสนอแนะการโอนย้ายบุคลากร รวมทั้งมีส่วนร่วมกำหนดแนวทางการบริหารและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาในรูปของการเป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการร่วมพิจารณาเพื่อให้คำแนะนำและเสนอแนะต่อสถานศึกษา

1.3 ด้านการบริหารงบประมาณ ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามาในรูปแบบคณะกรรมการให้ความร่วมมือในการพิจารณา ตรวจสอบบัญชีการเงิน พัสดุ เพื่อความถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ ร่วมกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการของสถานศึกษา และร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยทำในรูปการสำรวจความคิดเห็นเป็นแบบสอบถาม แบบประเมินโครงการ เป็นต้น

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป ควรให้ผู้ปกครองร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน เข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ยานพาหนะ และสาธารณูปโภคแก่สถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้คล่องตัวมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษากับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อที่จะได้ข้อมูลการค้นคว้าที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2.2 ควรพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

2.3 ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 ควรศึกษาความพร้อมในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.5 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน